

MỘT SỐ BIỆN PHÁP ĐỒNG BỘ HÓA DẠY HỌC KỸ THUẬT BẮN SÚNG TIỂU LIÊN AK CHO SINH VIÊN TRONG CÁC TRUNG TÂM GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH

Hà Mạnh Hùng - Trung tâm Giáo dục quốc phòng - An ninh, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2

Ngày nhận bài: 28/11/2017; ngày sửa chữa: 30/11/2017; ngày duyệt đăng: 11/12/2017.

Abstract: Improvement of quality of training at centers for the national defense and security education is one of the top priorities of the education. In the paper, author presents theoretical issues and necessity of synchronizing the teaching of techniques of shooting AK submachine guns for students in centers for national defense and security education with aim to train the practice skills for students. Also, the article proposes some measures to synchronize the teaching of techniques of shooting AK submachine guns for students in order to improve quality of training in the centers.

Keywords: Synchronize, AK submachine guns, shooting technique.

1. Mở đầu

Trong bối cảnh tình hình quốc tế, khu vực và trong nước có nhiều diễn biến phức tạp thì yêu cầu nâng cao cảnh giác cách mạng, sẵn sàng đập tan mọi hành động hiếu chiến của kẻ thù là nhiệm vụ quan trọng của toàn dân tộc, là trách nhiệm của thế hệ trẻ sinh viên (SV). Để giúp SV có nhận thức, tư duy đúng về quốc phòng, an ninh, đồng thời có những kỹ năng thực hành quân sự thành thạo là vấn đề đặt ra đối với các trung tâm giáo dục quốc phòng và an ninh (GDQP&AN) hiện nay.

Đồng bộ hóa nội dung dạy học kỹ thuật bắn súng tiểu liên AK có ý nghĩa sâu sắc, tác dụng tích cực và tầm quan trọng đối với hoạt động dạy học của giảng viên (GV) và SV. Làm thế nào đồng bộ hóa được tất cả các yếu tố cần thiết cho dạy học kỹ thuật bắn súng tiểu liên AK để môn học đạt được mục tiêu và chất lượng là nội dung rất quan trọng, không thể thiếu của công tác GDQP&AN.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số khái niệm

Đồng bộ hóa GDQP&AN là sự tập hợp, thống nhất, nhất quán, có sự ăn khớp giữa các nội dung (sự kiện, yếu tố, vấn đề, bộ phận, các khâu...) GDQP&AN để vận hành trong cùng một hệ thống, theo một quy trình, tạo nên hoạt động nhịp nhàng trong một chỉnh thể nhằm nâng cao hiệu quả của công tác GDQP&AN.

Đồng bộ hóa dạy học kỹ thuật bắn súng tiểu liên AK là sự tập hợp, thống nhất từng nội dung trong dạy học về súng tiểu liên AK; về đội ngũ GV và cơ sở vật chất để vận hành trong cùng một hệ thống, theo một quy trình, tạo nên hoạt động nhịp nhàng trong một chỉnh thể bảo đảm phục vụ cho giảng dạy và học tập môn GDQP&AN.

2.2. Cơ sở lý luận và thực tiễn GDQP&AN cho SV

GDQP&AN cho SV có vị trí hết sức quan trọng trong sự nghiệp GD-ĐT, nằm trong mô hình chiến lược con người, mô hình xây dựng con người xã hội chủ nghĩa. GDQP&AN cho SV là trang bị một hệ thống kiến thức cơ bản, cần thiết với đối tượng giáo dục là những công dân đang ở giai đoạn hình thành và phát triển khả năng tư duy, năng lực hành động để tiếp thu những kiến thức cơ bản về xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Như vậy, GDQP&AN không chỉ phù hợp với nguyên lý xây dựng con người xã hội chủ nghĩa toàn diện, hoặc nguyên lý xây dựng nước phải đi đôi với giữ nước mà nó còn đáp ứng tình hình thực tế của cuộc đấu tranh bảo vệ độc lập, tự do, an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa.

Hiện nay, ở các cơ sở giáo dục, môn học GDQP&AN cho SV đã đi vào nền nếp ổn định. Nội dung chương trình GDQP&AN được thực hiện từ vấn đề nhận thức, tư duy đến thực hành kỹ năng, có sự kế tiếp từ thấp lên cao, từ đơn giản đến phức tạp, rõ ràng, cụ thể. Đặc biệt, có sự kết hợp nhiều yếu tố từ hệ thống văn bản pháp quy của Đảng và Nhà nước, việc nâng cao số lượng và chất lượng cho đội ngũ GV GDQP&AN, việc đổi mới hình thức tổ chức và phương pháp GDQP&AN; tăng cường cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học; kết hợp chặt chẽ giữa lý thuyết và thực hành, lấy thực hành là chính, bảo đảm chất lượng, hiệu quả môn học.

2.3. Tầm quan trọng của đồng bộ hóa trong dạy học kỹ thuật bắn súng tiểu liên AK cho SV

Đồng bộ hóa GDQP&AN có vị trí tầm quan trọng trong việc nâng cao chất lượng, hiệu quả GDQP&AN. Theo đó, dạy học kỹ thuật bắn súng tiểu liên AK phải đòi hỏi các yếu tố đồng bộ trong cùng một chỉnh thể thống nhất. Thông qua dạy học từ tính năng, cấu tạo, tác dụng đến quá trình chuyển động, cách tháo lắp, bảo quản súng

tiêu liên AK đến nguyên lí bắn súng và tổ chức thực hành bắn súng là sự đồng bộ hóa rất cao với tác dụng đó là:

- Bảo đảm dạy học đúng, đủ nội dung trong bài học đã được thiết kế.

- Bảo đảm tính hệ thống, trình tự, logic, thứ tự các bộ phận từ phần binh khí đến nguyên lí bắn và thực hành bắn súng.

- Bảo đảm cho SV nắm được từ tính năng, cấu tạo, tác dụng đến sơ lược chuyển động, cách tháo, lắp thông thường, nguyên lí bắn súng, cách dùng súng tiêu liên AK.

- Bảo đảm quá trình dạy học kĩ thuật bắn súng tiêu liên AK được tuần tự, mang tính thực sự thực tế và khoa học.

- Xét tính năng, đặc điểm, cấu tạo thì đồng bộ hóa giữ vai trò trực tiếp gắn kết các bộ phận, tạo nên sự thống nhất hoàn chỉnh của loại vũ khí súng tiêu liên AK.

- Xét về nguyên lí bắn súng bộ binh thì đồng bộ hóa giữ vai trò gắn kết các thời kì của hiện tượng bắn, sức giật và sự hình thành góc này và các loại đường ngắm.

- Xét về kĩ năng thực hành bắn súng thì đồng bộ hóa giữ vai trò gắn kết các cử động, động tác, yếu lĩnh bắn súng tiêu liên AK.

Như vậy, đồng bộ hóa khi dạy, học bắn súng tiêu liên AK cho SV là nội dung không thể thiếu, là yêu cầu bắt buộc cần thiết để nâng cao chất lượng môn học GDQP&AN.

2.4. Biện pháp đồng bộ hóa kĩ thuật bắn súng tiêu liên AK cho SV trong các trung tâm GDQP&AN

2.4.1. Nâng cao nhận thức đồng bộ hóa kĩ thuật bắn súng tiêu liên AK đối với GV và SV

Nâng cao nhận thức đồng bộ hóa GDQP&AN đối với GV, SV là nhiệm vụ quan trọng, nhiệm vụ chiến lược trong sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa hiện nay. GDQP&AN cho thế hệ trẻ SV là giáo dục lòng yêu nước, yêu chủ nghĩa xã hội, giáo dục về thể giới quan, nhân sinh quan. GDQP&AN cho SV là một bộ phận của nền giáo dục quốc dân, là môn học chính khoá trong chương trình GD-ĐT ở các cấp học, bậc học; là nội dung giáo dục toàn diện trong các cơ sở giáo dục.

Đồng bộ hóa dạy học kĩ thuật bắn súng tiêu liên AK là nội dung có vị trí rất quan trọng trong chương trình dạy học GDQP&AN cho SV. Nhận thức nội dung về đồng bộ hóa dạy học kĩ thuật bắn súng tiêu liên AK để GV tiến hành các bước dạy và học không những phân biệt rõ ràng, đầy đủ tất cả các nội dung mà còn xác định được nội dung cơ bản, trọng tâm cho việc đồng bộ hóa.

Dạy học kĩ thuật bắn súng tiêu liên AK phải đồng bộ, nội dung chứa đầy đủ các yếu tố, sự kiện, tình huống, khoa học và thực tiễn. Súng tiêu liên AK là vũ khí trang bị cho từng người sử dụng, có uy lực sát thương lớn, tốc độ bắn nhanh, khá chính xác; vũ khí chủ lực của lực lượng vũ trang bộ binh trong Quân đội nhân dân Việt Nam. Phải nhận thức đầy đủ về tầm quan trọng của loại súng tiêu liên AK này để từ đó mới nhận thức và xác định được những nội dung cụ thể về đồng bộ hóa trong dạy học kĩ thuật bắn súng tiêu liên AK. Việc nhận thức đúng, đầy đủ, có cơ sở khoa học và thực tiễn nội dung về đồng bộ hóa kĩ thuật bắn súng tiêu liên AK là yêu cầu cao đối với cả người dạy và người học.

Nhận thức nội dung đồng bộ hóa kĩ thuật bắn súng tiêu liên AK là một quá trình, xuyên suốt từ lí thuyết đến thực hành và được sắp xếp theo một trình tự thống nhất. Đồng bộ hóa về nguyên lí bắn súng bộ binh là nội dung rất cần thiết mà GV và SV phải thấy được tính khoa học, giá trị thực tiễn của nó. Đồng bộ từ khái niệm ngắm bắn, đường ngắm. Nhận thức về đồng bộ hóa phân kĩ năng thực hành sử dụng súng tiêu liên AK là vấn đề cốt lõi nhất. Thông qua nhận thức đồng bộ hóa phân kĩ năng để người dạy có những hành động cụ thể bằng từng cử động, động tác sao cho có được kết quả cao nhất.

2.4.2. Đồng bộ hóa chuẩn bị đội ngũ GV

Đội ngũ GV GDQP&AN cần phải được chuẩn bị hết sức cơ bản vì GDQP&AN có vị trí, tầm quan trọng to lớn trong hệ thống giáo dục quốc dân. GV GDQP&AN được chuẩn bị đầy đủ, chất lượng không những hoàn thành được nhiệm vụ mà còn phải có khả năng nhận thức, thực hành giảng dạy cả lí thuyết và kĩ năng thực hành kĩ thuật bắn súng tiêu liên AK mang tính đồng bộ hóa cao.

Xây dựng được đội ngũ GV GDQP&AN có phẩm chất chính trị vững vàng, luôn trung thành với sự nghiệp của Đảng, luôn tâm huyết với nghề nghiệp, có trình độ chuyên môn GDQP&AN chuyên sâu, có phương pháp sư phạm quân sự giỏi, có kĩ năng quân sự thành thạo thì các cấp, các ngành, các nhà lãnh đạo, quản lí phải quan tâm đầy đủ hơn và phải được tiến hành đồng bộ trong một thể thống nhất cả quá trình đào tạo và sử dụng. GV là nhân tố quyết định chất lượng giáo dục, có vai trò to lớn trong việc truyền thụ tri thức GDQP&AN. Do đó, Bộ GD-ĐT, Bộ Quốc phòng đào tạo đội ngũ GV GDQP&AN cho các trường phổ thông, tiến tới phát triển và đào tạo đội ngũ GV cho các trường đại học, cao đẳng và các trung tâm GDQP&AN để dần thay thế sĩ quan quân đội biệt phái.

Đào tạo GV dạy học kĩ thuật bắn súng phải được rèn luyện thành thạo các kĩ năng dạy học trên giảng đường và

ngoài thao trường bãi tập, thuần thực thao tác kỹ năng quân sự, sử dụng thành thạo vũ khí kỹ thuật súng tiểu liên AK.

Trong quá trình đào tạo GV dạy học kỹ thuật bắn súng tiểu liên AK, phải đồng bộ hóa được từng khâu, từng bước, theo quy trình. Quá trình đào tạo bảo đảm đồng bộ khối kiến thức giáo dục đại cương, khối kiến thức cơ sở ngành và khối kiến thức giáo dục chuyên nghiệp. Gần đào tạo với thực tiễn là nguyên tắc của đồng bộ hóa như rèn luyện nghiệp vụ sư phạm, kiến tập, thực tập, học tập, nghiên cứu thực tế.

GV dạy học kỹ thuật bắn súng tiểu liên AK phải thường xuyên được bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ, động tác mẫu, sử dụng thiết bị dạy học để bảo đảm cho sự phát triển đồng bộ, đạt kết quả cao.

2.4.3. Đồng bộ hóa chuẩn bị bài giảng theo tính chất đồng bộ hóa phân lý thuyết và kỹ năng thực hành súng tiểu liên AK

Bài giảng GDQP&AN là một công cụ làm việc trên lớp của GV. Bài giảng là kế hoạch chi tiết của GV được thực hiện trong thời gian ngắn nhất nhằm vạch ra con đường dẫn dắt SV tiếp thu tri thức. Bài giảng thể hiện trình độ chuyên môn, nghiệp vụ của GV, được thể hiện ở mức độ khác nhau tùy thuộc vào trình độ của GV và đối tượng người học. Có thể khẳng định bài giảng GDQP&AN là sản phẩm quá trình hoạt động của GV.

Chuẩn bị bài giảng là nguyên tắc mà người dạy phải thực hiện, bài giảng phải được chuẩn bị tỉ mỉ, chu đáo, có tính khoa học và thực tiễn. Khi chuẩn bị bài giảng phải xác định rõ mục đích, yêu cầu của bài học, kết hợp về nội dung tri thức, về kỹ năng, kĩ xảo. Định hướng để SV tiếp thu tri thức quân sự, an ninh nhanh, dễ hiểu, khơi dậy tính tích cực, chủ động của người học.

Nội dung của bài giảng vừa phải là sự tôn trọng của sách giáo khoa, giáo trình bắt buộc, nhưng đồng thời phải là sự sáng tạo, chủ động của GV. Do vậy, GV phải nắm chắc, hiểu sâu tri thức của từng vấn đề, cập nhật thông tin, vận dụng nhanh, nhạy, ứng xử các tình huống sư phạm xảy ra linh hoạt, sáng tạo.

Bài giảng “Giới thiệu súng tiểu liên AK”: Đồng bộ hóa trong giới thiệu súng tiểu liên AK phải đề cập tới chuẩn bị đầy đủ nội dung, đúng nội dung, theo kết cấu, trình tự bài học trước và sau. Bài giảng chuẩn bị nếu thiếu mục, tiểu mục, không đủ nội dung nội và sai nội dung, không đúng với trình tự, kết cấu của bài học thì bài giảng đó sẽ không đồng bộ hóa, sẽ ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng, hiệu quả dạy và học.

Bài giảng kỹ năng thực hành súng tiểu liên AK là vấn đề có vị trí hết sức quan trọng và rất cần thiết cho quá trình dạy học. Nội dung bài giảng kỹ năng thực hành súng

tiểu liên AK rất chi tiết, cụ thể từ tư thế động tác bắn, bắn và thôi bắn mục tiêu cố định ban ngày phải được thể hiện từ các trường hợp vận dụng, đến động tác nằm bắn gồm khẩu lệnh, động tác, các cử động của động tác và điểm chú ý... Chính vì thế, việc chuẩn bị bài giảng *Kỹ năng thực hành sử dụng súng tiểu liên AK* phải mang tính đồng bộ hóa rất cao như: đủ và đúng thứ tự nội dung của GV đến tổ chức cho SV thực hành các kỹ năng chính xác, thuần thực, bảo đảm chất lượng của môn học thực hành.

Bài giảng được chuẩn bị thể hiện sự đồng bộ hóa về kỹ năng sử dụng súng tiểu liên AK bao gồm: - Tư thế động tác chuẩn bị bắn, bắn và thôi bắn; - Bắn mục tiêu cố định ban ngày súng tiểu liên AK.

2.4.4. Đồng bộ hóa chuẩn bị cơ sở vật chất, thao trường, bãi tập, trường bắn cho dạy học kỹ thuật bắn súng tiểu liên AK

Cơ sở vật chất thiết bị dạy học là nội dung không thể thiếu trong bất kỳ một chương trình GDQP&AN. Tính đồng bộ đòi hỏi rất cao ở cơ sở vật chất, phương tiện dạy học, bởi nó là yếu tố rất quan trọng cho quá trình dạy và học. Cơ sở vật chất, mô hình học cụ, thiết bị dạy học phải được chuẩn hóa từ nhà sản xuất, theo bộ mẫu, bộ tiêu chuẩn được quy định; thiết bị công nghệ GDQP&AN là thiết bị mô phỏng được sản xuất từ composit.

Phải chuẩn bị đồng bộ các vật chất như: các loại tranh vẽ; mô hình các bộ phận của súng tiểu liên AK; mô hình vũ khí cắt bỏ; vũ khí, súng, đạn thật để giới thiệu (nếu cần). Đồng bộ hóa trong chuẩn bị trang thiết bị dạy học, phần mềm tin học cho giới thiệu súng tiểu liên AK: máy tính, máy chiếu, hệ thống trang âm thanh, phần mềm bài giảng.

Chuẩn bị bãi tập cho tập luyện bắn súng tiểu liên AK phải được đồng bộ hóa. Bãi tập phải đủ kích cỡ chiều dài, chiều rộng và được bố trí đầy đủ cho tập luyện. Hệ thống bia tập sắp xếp thẳng hàng. Mỗi bia tập luyện bố trí cách nhau 3 mét. Các bệ nằm tập bắn được đắp cao vừa với người tập bắn. Chất liệu làm bệ tập bắn súng có thể bằng khung sắt để khi di chuyển được dễ dàng. Mỗi bệ tập luyện bắn súng được chuẩn bị bao cát nhỏ có tác dụng vừa điều chỉnh được độ cao thấp của bệ tập bắn, vừa bảo đảm cho súng tập êm, giữ được thăng bằng, hạn chế được độ lệch của súng.

Chuẩn bị trường bắn súng tiểu liên AK cấu trúc bảo đảm tính đồng bộ, đầy đủ, thống nhất, an toàn.

3. Kết luận

Đồng bộ hóa các nội dung dạy học kỹ thuật bắn súng tiểu liên AK có ý nghĩa sâu sắc, tác dụng tích cực và tầm quan trọng rất lớn đối với hoạt động dạy học của GV và SV.

(Xem tiếp trang 56)

đúng đắn về mặt kiến thức, những điểm chưa hợp lí của những giải pháp của người học có được ở *bước 1*. Bước này có thể chỉ cần tiến hành trong phòng học. Sau đó, người học tự so sánh được những kiến thức và hiểu biết của mình với nội dung do người dạy cung cấp, hình thành được hệ thống kiến thức và giải pháp chuẩn mực cũng như tự biết được điểm mạnh, điểm yếu của mình để khắc phục trong những lần sau. Như vậy, từ những kiến thức còn đơn sơ, giản dị, chưa sâu sắc, chưa hệ thống ở *bước 1* thì sang *bước 2* người học đã được cung cấp một hệ thống kiến thức đúng đắn, sâu sắc, khoa học mà không cần giải thích, chứng minh nhiều vì những kiến thức đó đều bắt nguồn từ bản thân người học. Nhiệm vụ của người dạy nhẹ nhàng hơn nhưng cũng không kém phần quan trọng.

- *Bước 3: “thực tiễn”*. Sau khi đã tổng kết những kiến thức và giải pháp ở *bước 2* một cách hệ thống và sâu sắc, người học được tiếp xúc trực tiếp với sự vật, hiện tượng, vấn đề một cách trực tiếp một lần nữa. Lúc này người học sẽ có cơ hội để soi rọi vào thực tiễn những kiến thức được cung cấp ở *bước 2*. Hiểu biết của họ sẽ được củng cố và khắc sâu thêm do được thực tiễn kiểm nghiệm và bản thân được thực nghiệm đầy đủ. Lúc này kiến thức đã thực sự là kết quả suy ngẫm của bản thân người học. Nó trở nên vững chắc hơn, sâu sắc hơn và thực tế hơn.

3. Kết luận

Lí luận nhận thức của chủ nghĩa Mác - Lênin đã được khoa học và thực tiễn chứng minh là đúng đắn, phù hợp với quá trình nhận thức của con người. Dạy học suy cho cùng cũng là quá trình tác động vào nhận thức của con người, là quá trình hình thành những nhận thức mới - những tri thức mới. Con đường nhận thức “từ trực quan sinh động đến tư duy trừu tượng, từ tư duy trừu tượng đến thực tiễn” của lí luận nhận thức Mác - Lênin đã gợi mở cho chúng ta một phương pháp giảng dạy 3 bước hết sức hợp lí và khoa học, đồng thời đáp ứng tốt nhu cầu dạy học theo hướng tiếp cận năng lực người học trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay. Thiết nghĩ, đây là một hướng đi đáng suy nghĩ.

Tài liệu tham khảo

- [1] Ban Chấp hành Trung ương (2013). *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế*.
- [2] V.I. Lênin (1981). *Toàn tập (tập 29)*. NXB Tiến bộ, Matxcova.

- [3] Bộ GD-ĐT (2002). *Giáo trình triết học Mác - Lênin*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [4] Doãn Chính - Đinh Ngọc Thạch (2008). *Vấn đề triết học trong tác phẩm của C.Mác - Ph.Ăngghen, V.I. Lênin*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [5] V.I. Lênin (2004). *Bút kí triết học*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.

MỘT SỐ BIỆN PHÁP ĐỒNG BỘ HÓA...

(Tiếp theo trang 49)

Có thể khẳng định rằng nếu thiếu tính đồng bộ hóa trong dạy học kĩ thuật bắn súng tiểu liên AK thì chắc chắn chất lượng, hiệu quả môn học sẽ rất thấp, không đạt yêu cầu, thậm chí phản giáo dục. Do đó nghiên cứu biện pháp đồng bộ hóa dạy học kĩ thuật bắn súng tiểu liên AK cho SV các trung tâm GDQP&AN là nội dung quan trọng mang tính cấp thiết trong GDQP&AN hiện nay.

(Nghiên cứu này được tài trợ từ nguồn kinh phí Khoa học công nghệ của Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2 cho Đề tài mã số: C.2016-18-07).

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ GD-ĐT (2012). *Thông tư số 31/2012/TT-BGDĐT ngày 12/09/2012 ban hành chương trình giáo dục quốc phòng và an ninh*.
- [2] Bộ GD-ĐT - Bộ Lao động - Thương binh và xã hội (2015). *Thông tư liên tịch số 18/2015/TTLT-BGDĐT-BLĐTBXH ngày 08/09/2015 quy định tổ chức dạy, học và đánh giá kết quả học tập môn học Giáo dục quốc phòng và an ninh trong các cơ sở giáo dục nghề nghiệp, cơ sở giáo dục đại học*.
- [3] Bộ GD-ĐT (2013). *Giáo trình Giáo dục quốc phòng và an ninh dùng cho sinh viên các trường đại học, cao đẳng (tập 2)*. NXB Giáo dục Việt Nam.
- [4] Bộ GD-ĐT (2005). *Giáo trình Giáo dục quốc phòng đại học, cao đẳng dùng cho đào tạo giáo viên Giáo dục quốc phòng - An ninh (tập 3): “Chiến thuật và kĩ thuật chiến đấu bộ binh”*. NXB Quân đội nhân dân.
- [5] Bộ Tổng Tham mưu (2005). *Huấn luyện kĩ thuật chiến đấu bộ binh*. NXB Quân đội nhân dân.
- [6] Quốc hội (2013). *Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh, số 30/2013/QH13 ngày 19/06/2013*.
- [7] Tổng cục Chính trị (2007). *Đổi mới giáo dục quốc phòng trong hệ thống giáo dục quốc gia*. NXB Quân đội Nhân dân.